

СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

ЧАСТЬ I.

Established

1893.

TWO SECTIONS — SECTION I.

Рік 44. Ч. 166. Нью-Йорк і Джерзі Сіті, субота, 26. серпня 1944. No. 166. New York and Jersey City, Saturday, August 26, 1944. Vol. 1.

ТРИ ЦЕНТИ в Злучених Державах Америки.

Тел. „Свобода“: ВЕrgen 4-0237—4-0807

THREE CENTS in the United States of America

П'ЯТЬ ЦЕНТІВ за границею Злучених Держав Америки.

Тел. У. Н. Союзу: ВЕrgen 4-1016

FIVE CENTS elsewhere.

Переможемо Німечину тільки зброєю, каже Айзенговер

Аліантські успіхи на європейських боєвих фронтах, зокрема в Франції, довели многих до такого заключення, що в таких обставинах домашній фронт в Німеччині мусить завалитись, а це знов означає революцію, якої дальшим вислідом мусить бути мілітарний провал. Та ген. Двайт Д. Айзенговер, начальник командант аліантських збройних сил, є іншої думки. Він каже, що спершу мусить завалитись німецький військовий фронт, що

означає, що Аліантам, щоб досягти перемоги, таки треба розбити німецьку армію. Революції, каже ген. Айзенговер, в Німеччині тим разом не буде так довго, поки не буде прогри на воєнних фронтах. Бо, якщо хтось хотів і підняти бунт, того зараз Гестапо розстріляє. Ось такі думки ген. Айзенговера передав Джеймс Форестол, секретар маринарки, котрий щойно вернув з відвідин європейського поля боїв.

„УКРАЇНА“.

Така є назва журналу, що виходить „за дротами в Німеччині“. Це має бути „український табірний журнал“. На окладинці є нагорі малюнок-дереворит Києво-Печерської Лаври а на долинці силуетка пам'ятника Б. Хмельницького у Києві. Завдання журналу означено так: „Він табірний, український, це значить, що все те, чим живе, дихає українська група в нашому таборі, це матеріал до нашого журналу...“ А далі: „...в наших таборах ми фактично шукаємо того, що зложено в нашій душі, що складалося раніше, але підчас советської влади в жадному випадку не могло виступити...“ Це, як подає Офінор, мова про відродження українського світовідчуження.

В перших двох числах журналу є: вірші Ленкого і уривок з його „Мазепи“, стаття про творчість Олеса, нарис з історії України, стаття „Шевченко і Гоголь“, стаття про Київську Софію, оповідання з українського життя під Советами, статті про Котляревського, Остапа Вишню, про Листопадові Дні, Трагедію Базару і т. п. Пресове бюро Офінор, що передає звіт про цей журнал (яке передруковано в аргентинському часописі „Перелом“, звідки це передаємо) пише таке:

„...журнал з'являється в таборі, на німецькому терені. Зміст його незаперечно свідчить про трагедію людей, що втратили батьківщину і не знайшли підстав для надій на її відзискання“.

ТУКА ЗРЕЗИГНУВАВ.

ОНА подає, що „словацький Квізлінг“ — Войтек Тука — уступив з становища прем'єра так званої словацької держави.

ДЛЯ ПОБИДИ КУПУЙТЕ БОНДИ

ТРЕБА НАЦІОНАЛЬНОЇ ЄДНОСТІ І СОЛІДАРНОСТІ.

Офінор (подає „Перелом“) помістив статтю, про яку каже, що її автором є українець згід Советів, „викинений хуртовиною знад Дніпра“, що приглянувшись життю „українців у світі“ розчарувався „з приводу розбиття і міжусобиць, що поширені на еміграції“. Автор є тої думки, що нині нема між українцями причин для розбиття і партійності. Пише про це, між іншим, так:

„...ми всі перемішалися, мов карти в добре тасованій колоді. Нині харківці живуть серед львовян, буковинці серед закарпатців, а останні серед киян. І щож ми тепер є? Просто — українці! Щож розеднує нас? Нема ніяких поважніших соціальних, ніяких територіальних, ніяких ідейних розходжень між нами. Ми українці. І якщо ми ще носимо на собі лахміття колишньої партійності, то чи не час уже нам його скинути? Треба нам національної єдності й солідарності. Справа національної єдності проста. Лише треба кожному знайти в собі силу і волю, щоб скинути з себе вантаж старих образ, іржу старих чвар, отруту старих забобонів. Стати кожному в першу чергу українцем, а потім уже всім іншим. Дивитися вперед, а не назад. Працювати для майбутнього, шукаючи світлих образів минулого, а не порпатись у його смітнику“.

„МОСКОВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ В АМЕРИЦІ“.

Російська та русофільська преса подали відоазу, звернену до „руських“ науковців Пітсбурґу, а теж і по інших американських містах, в справі заради тому, що Пітсбурґу нігде не вчать російської мови, історії та літератури. Зібрання у тій справі відбулось дня 8. серпня б. р. в

Важке положення німців у Румунії

Новий румунський кабінет з маршалом Сенатеску на чолі обняв правління країною й найшов у ній загальний послух. Тільки два німецькі гарнізони ставлять опір румунським військам, а саме в Бузау, що лежить майже сто миль від Букарешту, та нафтовім центрі Плоешті.

Новий уряд видав негайно два заарядження. Одним заведено в краю стан облоги, а другим знесено концентраційні табори, себто дано амністію політичним в'язням.

Німецький уряд пробує рятувати ситуацію створенням „наці-

онального румунського уряду“, котрий проголосив короля Михайла зрадником, який, ідучи слідом свого батька, хоче награти гроша з державної скарбниці, аби їх потім тратити поза границями.

Генерал Мігаль, новий начальник румунського штабу, вже веде коло Ясів переговори з російським штабом. Советський уряд подав публичну заяву, що він признав Румунії завішення зброї тільки на умовинах, що румунська армія звернеться негайно проти німців і малярів.

ЩЕ ДАЛІ БЮТЬСЯ В ПАРИЖІ.

Загальна радість з приводу звільнення Парижа показується передчасною. Німецька команда саме використала завішення зброї не для відтягнення своїх сил з Парижу, але для їх реорганізації. Тепер ще далі ведеться завзята боротьба на вулицях французької столиці. На допомогу повставшому громадянству Парижа поспішають дві колонни французьких військ під командою генерала Де Гола. Американські війська теж ідуть їм на поміч, хоча німці роблять завзяті зусилля, аби їх здержати.

ГАЛИЦЬКА НАФТА ВРЯТОВАНА.

Московський часопис „Звестія“ подає, що німці вспіли перед відступом з Дрогобича завалити тільки одну нафтову рафінерію, а в Бориславі запалили тільки кілька з 800 шибів; мешканці запобігли поширенню пожежарів.

Зате слави на весь світ бориславські копальні земного воску, необхідного для виробу морських каблів, не будуть так скоро продукувати, бо німці їх затопили водою.

Пітсбурґу й на ньому рішено отворити „руський каледж“ під назвою „Московський Університет в Америці“, зачартерований у Пенсильванії. На внесення проф. А. Розанова рішено зосередити головну увагу на історію Росії й російську літературу та мову. Виклади, які вестиме професор Розанов, зачнуться 5. вересня. Офіційно відкриють той „московський університет“ в 1945 році, бо в тому році мине 190 років від основання Московського Університету М. В. Ломоносовом.

УСТУПИВ ЧЕРЕЗ ЗЛОБНУ КАМПАНІЮ.

Чарлз Е. Вилсон, один з американських продукційних „чарівників“, що тепер займав уряд виконуючого обовязки заступника голови Ради Военної Продукції, уступив з свого становища, а президент Рузвелт з жалем приняв резигнацію до відомства. Вилсон каже, що в бюрі цієї Ради зробили з нього „оборонця великого бізнесу“ і „ворога реконверсії“. І то зробили шляхом спліток і фальшивих обвинувачень, які поширяли урядовці, що є під рукою Доналда М. Нелсона, голови Ради Военної Продукції, а голова тому не зарадив. Нелсон, як відомо, має відбутися тепер подорож до Китаю в „довірочній місії“ як представник президента Рузвелта.

ПОЛЬСЬКИЙ МЕМОРІАЛ.

Ньюйорський „Нови Сьвят“ подає, що секретар Конгресу Американської Польонії, адвокат Станіслав Гутовскі, передав у Вашингтоні Брекенріджови Лонґови, асистентови секретара стейту, меморіал, ухвалений 28. травня б. р. в Бофало підчас нарад Конгресу Американської Польонії. Він теж мав при тій нагоді говорити і про різні проблеми, звязані з польською справою. Меморіал, про який тут мова, є звернений до Кордела Гола, секретара стейту. Меморіал, як подає Нью Йорк Джорнел-Америкен, заявився „проти амбіцій Советської Росії скомунізувати Європу і загарбати землі малих держав“.

ЗАПОВІДЬ ПОВНОЇ ПЕРЕМОГИ

Ось такою заповіддю являється для президента Рузвелта визволення Парижа, яке то місто є „символом тої цивілізації, яку Гітлер та його орди хотіли знищити“.

"SVOBODA" (Ukrainian Daily)

FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays and holidays by the Ukrainian National Association, Inc., at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911 under the Act of March 3, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

Classified Advertising Department, 595 — 7th Ave., New York 18, N. Y. BRYANT 9-0582

Париж і Румунія

Дві великі й радісні новинки мали Аліанти у четвер: у подорож їм упали в той самий день Париж і Румунія.

Хоча кожна з цих вісток є поважним причиною до аліантської перемоги, та всеж кожна з цих подій найшла в аліантським світі інакше приняття. Це й не є нічим дивним, бо кожна з них має зовсім інакший характер і значіння.

Найважливіше в справі Парижу те, що він визволився самий, себто працею, потом і кровю власних своїх громадян. Це повстали вільні в серцю люди, щоби скинути зо своїх карків ненасвилене ярмо, та окупити хочби найдорожчою ціною гонор, що його понижав нахабний переможець днем і ніччю через чотири з верхом роки. Довгими місяцями він пробував здеморалізувати парижан та звести їх при помочи шпигів і пропагандистів і прислужників на рабів, які приймають поневолення як природну долю. І не раз здавалося в світі, що німцям їх штука вдалася, що той Париж був осередком свободолюбних традицій, справді стратив свій хребет і став рабом. Ось чому цілий свободолюбний світ нині витає звільнення Парижу парижанами як доказ непереможности духа всо-боди.

Значіння переходу Румунії з табору держав Осі до табору Аліантів на верха повинно би мати більше значіння, ніж звільнення від ворога одного міста, хочби ним був Париж. Адже Париж має два мільйони людей, а Румунія кільканацять. А прецінь звільнення Парижу обговорюють газети на самому переді, а перехід Румунії до табору Аліантів аж в останніх передовицях. Переміна фронту в Румунії є щоправда сильно замітна, можна сказати сенсаційна. Адже тут покинула Вісь країна, що для цього погнала на вигнання свого короля, встановила в себе справжню військову диктатуру, переслідувала жидів, слала на фронт сотки тисяч війська. Румунія приступила була до Анти-комінтерну, бо її вожаки вірили, що тепер справді настала епоха боротьби між націоналізмом і комунізмом, та що демократія пережила й розслабила всі краї де вона тільки завелася. Від місяців уже румунський народ переконався, що все це неправда й обман, але не мав можности звільнитися від своїх панів, що його завели в таке положення. Аж коли на самій границі стану-

ли армії Аліантів, коли німецькі претенсії на непереможність були вже належито здемасковані, тоді навіть румунські вожаки, падкі на диктування власному народови, побачили, „письмо на стіні“, себто догадалися, що вони грали на кепського коня, що вони ждали перемоги від тих, котрі вже певно програють. І тоді румунський король пробує рятувати те, що врятувати ще дасться, а саме незалежність держави, хочби поважно обкрової. Він поспішається добитись з Аліантами торгу, перед іншими балванськими сателітами Гітлера, аби в цей спосіб добитись для себе як найкращих умов.

З політичного боку перехід Румунії від держав Осі до Аліантів розкриває перед Аліантами поважні горизонти: заломання Румунії вказує на скорі заломання Мадящини, Болгарії, Словаччини, Хорватії. Завдяки йому армії Аліантів стануть скорше на східних границях Німеччини. Однак з морального боку, це просто пересідка тільки те, що в Америці називається пересідкою на „віз з бандою“. Це перехід людей, жадних влади, до нової партії, яка на їх думку певно виграє.

Факт, що визволення самими парижанами стрінулося з одушевленням американської преси й радія, а переміна фронту в Румунії тільки з холодними коментарями, є признакою значіння моральних чинників у розцінці подій у світі.

ДЕКЛЯРАЦІЯ ТОВ. „ПРОСВІТИ“ В УРУГВАЮ.

Група „українсько-білоруських“ комуністів видала в квітні цього року в Монтевідео „маніфест“, в якому накинулася на українське товариство „Просвіта“, що засноване в Уругваю в 1934 році як аполітичне для культурних цілей. Большевицький „маніфест“ подає, що „Просвіта“ є гвардією нацистичних агентів... проводить працю „5-колонни“ і т. п. „У відповіді, проголошеній еспанською мовою, Тов. „Просвіта“ подає, що большевицькі обвинувачення не відповідають дійности, є цілковито фальшиві та провокаційні. Стверджується, що Товариство не висилало ніяких привітів Гітлерови, як заняв Київ, не допомогало ніколи ніяким п'ято-колонникам і ніколи не було інспіроване нацистськими агентами, як це пишуть комуністи. „Між членами нашого

Товариства“, пишеться у відповіді, „немає нацистичних, ні комуністичних агентів, а лише є дійсні сини України, яка тепер зруйнована тими імперіялістичними потугами“. Ще кажеться, що Товариство нікому не грозило: „Однак нам загрожують комуністи, що називають себе „українськими“, які стремлять до того, щоб своїми виступами схилити нас до співпраці в користь Советської Росії. Але цього вони ніколи не досягнуть, поки буде живий на світі хоч один вільний українець, бо ми прагнемо свободи для нашого народу так, як і всі інші нації світу“. Ще є у відповіді такий уступ: „Українська колонія в Уругваю не має „нацистських“ тенденцій, як рівнож не має тенденцій „комуністичних“. Тому всякі намагання комуністів, що називають себе „українськими“, є скеровані на те, щоб викликати непорозуміння і підкопати наше добре ім'я в очах Уругвайського Народу. Ця колонія може бути представлена перед Уругвайським Урядом тільки Українським Товариством „Просвіта“, єдиним, що є авторизоване Державним Урядом. Маємо певність, що знайдемо зрозуміння в Уругвайському Народі, якому засилаємо щирий дружній привіт“.

Повище передано за часописом „Перелом“ з 9. липня 1944.

З КАРПАТСЬКОЇ УКРАЇНИ.

Немає спокою в Карпатській Україні. Вправді тепер уже можна висилати листи з Мадящини в Карпатську Україну, але телеграфічний та телефонічний рух запертий. Таке подає Офіс Воєнних Інформацій.

ХОЧЕМО

якоїнебудь особи спорідненої до ВАСИЛЯ СЕГЛЮКА, також знаного як ЧАЛІЙ СІДВІК, ВАСІЛІ СЕГЛЮК і ЧАРЛС СЕДВІК, що свого часу мешкав під ч. 101 Кент евеню, Бруклін, Нью Йорк. Прохаємо зкомунікуватися негайно з адвокатом IRVING A. COOK, 894 Manhattan Avenue, Brooklyn, New York. Телефон EVergreen 9-5050. Цей чоловік (Василь Сеглюк) як відомо, мав мати брата, на імя СЕМЮЛ СЕДВІК, котрий мешкав, або в Ньюарк, Нью Джерзі, або Френкфорд дільниці Філадельфія, Пенсильвенія.

НА ПРОДАЖ 123 АКРІВ, ДОБРА МОЛОЧНА ФАРМА В SHARON SPRINGS, N. Y.

Дім на 11 кімнат, стодала, електрика, вода в барні, гаряча вода і ванна в хаті, 24 штук худоби, добра пара білих коней, новий трактор, всякі добрі машини, потрібні до фермерської праці, курники на кури, та інші забудовання. Властитель 14 літ фермерує. Ціна \$15,000. Готівка згідно з умови. По інфор. голоситись до:

PETER MARTINUK

120-11 14th Road,

College Point, L. I., N. Y.

Д-Р С. ЧЕРНОВ

- Гострі й хронічні недуги чоловіків і жінок — Шкіра й кров.
- Аналіза крові для подружого свідцтва.
- Гемороїди й желяки лікується без операції.

223 SECOND AVENUE, cor. 14th ST. NEW YORK CITY, Room 14. GRamercy 7-7697

Офісові години денно 10—7:30. Жінка-доктор до обслуговування. Х & флюороскоп. — Екзамінація \$2.00

ЛЬВІВ НАШ, КАЖУТЬ УКРАЇНЦІ В ГАЛИЧИНІ.

ОНА подає за московською пресою, що в Галичині відбуваються масові віча і збори по громадах, на яких галицькі українці приймають резолюції з протестом проти того, щоб Львів віддавати полякам. В резолюціях кажеться, що Львів це українське місто, та що польські претенсії є безосновні. Теж кажеться далі, що нарід в Галичині береться з поспіхом до відбудови краю.

МИРОН ЛІТВІН і СИН**УКРАЇНСЬКІ ПОГРЕБНИКИ**

Обслуга щира і чесна

383 Morris Avenue,

cor. Springfield Ave.

NEWARK, N. J.

Phone: ESsex 3-5347

ІВАН БУНЬКО

УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК
заряджує погребамі по ціні так
низькій як \$150.

ОБСЛУГА НАЙКРАЩА

JOHN BUNKO

Licensed Undertaker & Embalmer

437 East 5th St.,

NEW YORK CITY

Dignified Funerals as low as \$150.

Telephone: GRamercy 7-7661.

ПЕРШИЙ УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК НА ФІЛЯДЕЛЬФІЮ й ОКЛИЦЮ**МИХАЙЛО НАСЕВИЧ**

cor. FRANKLIN & BROWN STS.

PHILADELPHIA, PA.

Tel. MARKET 1320.

ОБСЛУГА В ДЕНЬ І В НОЧІ.

ПЕТРО ЯРЕМА

УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК

Занимаєсь похоронами
В BRONX, BROOKLYN, NEW
YORK І ОКОЛИЦЯХ

129 EAST 7th STREET,
NEW YORK, N. Y.
Tel.: ORchard 4-2568

BRANCH OFFICE & CHAPEL:
707 Prospect Avenue,
(cor. E. 155 St.)
BRONX, N. Y.
Tel.: MEIrose 5-6577

\$150.00 ЦІЛИЙ ПОХОРОН

і вище
ОБСЛУГУЄМО В ПЕРТ АМБОЙ
І ОКОЛИЦІ

KANAI KAIN

FUNERAL HOME

433 STATE STREET,

PERTH AMBOY, N. J.

Phone: Perth Amboy 4-4646